

Роль територіальних громад у забезпеченні інноваційного розвитку

Зайченко В. В.

*кандидат наук з державного управління, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна*

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК ПРИСКОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Фундаментом економічного розвитку територій має стати їхня самостійність щодо визначення цілей свого розвитку та можливості фінансування заходів для їхньої реалізації, передусім – за рахунок власних джерел та залучення інвестицій. Основою політики економічного зростання на рівні окремих територій і територіальних утворень повинно стати раціональне використання трудового потенціалу та виробничих ресурсів, максимальне сприяння розвитку малого та середнього бізнесу, забезпечення раціонального використання навколишнього середовища. Визначений стратегічний підхід передбачає підвищення ролі та відповідальності місцевих органів влади за майбутнє території, необхідність пошуку нових інструментів стимулювання економічного розвитку, зокрема об'єднання зусиль місцевого бізнесу громадськості, самоврядування та держави [1].

Основними положеннями економічної теорії щодо визначення ролі та місця державного управління у господарському житті країни є наступні:

- децентралізація управлінського процесу. Перенесення центру ваги у прийнятті життєво важливих рішень для забезпечення ефективного господарювання суб'єктів підприємництва на регіональний рівень;
- підвищення дієвості та ініціативності регіональних управлінських структур, включаючи розподіл повноважень між регіональними органами державної виконавчої влади та місцевого самоврядування з наданням першочергового значення останнім;
- формування державної економічної політики за ініціативою знизу, від регіональних та місцевих пріоритетів до загальнодержавних інтересів;
- активізація зовнішньоекономічної діяльності підприємств на основі формування децентралізованої системи вибору зовнішньоекономічних інтересів і диверсифікації міжнародних економічних зв'язків регіонів [2].

На основі аналізу динаміки територіальних громад у їх взаємодії із середовищем, розрізняють три типи регіонів залежно від ставлення їх населення до інноваційного процесу: креативні та інноваційні; адаптивні; консервативні.

Населення регіонів першого типу, демонструючи переважно креативну та інноваційну соціально-економічну поведінку, забезпечує науково-технічний прогрес, формуючи імідж “регіону-ядра”. Громади регіонів другого типу проявляють переважно адаптивну соціально-економічну поведінку, якій притаманна здатність широко впроваджувати інновації на етапі їх масового поширення. Це сприяє формуванню регіонів напівпериферійного типу. Водночас територіальні громади, яким властива консервативна поведінка, не приймають багатьох інновацій. Такі території належать до периферійних.

Виходячи із цього прослідковується кореляція між домінуючою формою соціально-економічної поведінки територіальних громад і типом регіону. Отже, конкретний зміст інноваційної, адаптивної та консервативної форм поведінки територіальних громад має розрізнятися залежно від циклу соціально-економічного розвитку, що проходить у відповідному регіоні [4].

До критеріїв оцінки результатів впровадження децентралізації в Україні можуть бути віднесені: перерозподіл повноважень; фінансова база органів місцевого самоврядування; прозорість, підзвітність і участь громадськості; сталий розвиток і конкурентоспроможність регіонів; якість і доступність публічних послуг; управління і координування реформ (рис. 1).

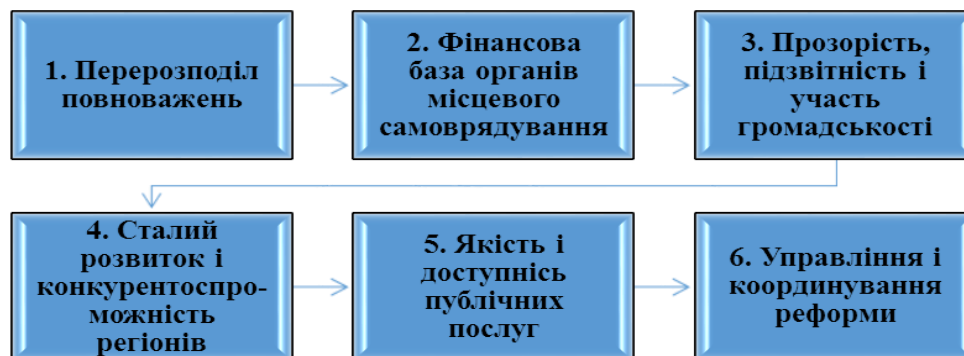

Рис. 1. Критерії оцінки результатів впровадження децентралізації в Україні

Джерело: складено на основі [3]

До ключових аспектів прискорення інноваційного розвитку територій в умовах децентралізації можуть бути віднесені: законодавчі (вдосконалення діючої в Україні законодавчої бази, що регламентує діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, перерозподіл функцій між ними в умовах децентралізації; гармонізація вітчизняної нормативно-правової бази зі світовими стандартами); інформаційні (сприяння поінформованості громад стосовно можливості їх участі в управлінні територією, підвищення обізнаності громадян щодо сучасних методів, форм і важелів управлінського впливу); організаційно-економічні (налагодження міжрегіональної та міжнародної співпраці щодо реалізації програм, проектів, ініціатив); фінансові (диверсифікація джерел фінансування; обов'язкова оцінка ефективності витрачання бюджетних коштів) та ін.

Література:

1. Поважний О.С. Стратегія державного управління структурно-інноваційним розвитком територіальних утворень: інституційний аспект / О.С. Поважний, І.В. Шкрабак // Прометей. – 2013. – № 1. – С. 16-21.
2. Жаворонкова Г.В. Стратегічне управління розвитком регіону / Г.В. Жаворонкова, В.О. Жаворонков // Науковий вісник інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм. – 2010. – №1. – Том 1. – С. 26-31.
3. Крилова О. Рада донорів з питань децентралізації в Україні. Аналіз виконання роботи [Електронний ресурс] / О. Крилова, 18 жовтня 2017 року. – Режим доступу: <https://www.slideshare.net/oleksandrvinnyk/ss-82207756>
4. Шарий В. Сутність муніципальної політики як системи стратегічного управління самоврядною діяльністю / В. Шарий // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2012. – Вип. 4. – С. 171-177.

